Vihreä yrittäjyys – edelläkävijät keskittyvät nyt kestävään kehitykseen

18.2.2021

Maailmanlaajuinen ympäristökriisi on kasvanut räjähdysmäisesti viime vuosina. Kuluttajat arvostavat yhä enemmän kestäviä liiketoimintakonsepteja kuten esimerkiksi ekokampaamoja, ilmastoystävällisiä ravintoloita sekä vastuullista vaatetuotantoa ja kierrätysmuotia. Vihreän talouden kasvu synnyttää uutta liiketoimintaa ja luo hyvinvointia ympärilleen. (Renfors & Ruoho 2020.)

Myös ajankohtainen Dasguptan raportti peräänkuuluttaa luonnolle omaa hintalappua, koska taloutemme, elämämme ja hyvinvointimme on täysin riippuvainen luonnosta. Taloudellisen onnistumisen mittareita on muutettava, koska rahalliset mittarit eivät tue luonnon ja ympäristön arvoja. Hyvä taloudenpito vaatii jatkossa myös sitä, että huolehdimme luonnosta paremmin. Dasguptan raporttia on verrattu myös jo vuonna 2006 ilmestyneeseen Sternin raporttiin, jossa maailmanpankin entinen pääekonomisti Nicholas Stern teki yhteenvedon ilmastonmuutoksen ja talouden kytköksistä. Sternin raportti siirsi aikanaan ilmastokeskustelun painopistettä ympäristöongelmasta talouden ongelmaksi. Dasguptan raportissa korostetaan luonnon roolia omaisuuseränä tai pääomana. Tällä hetkellä yksittäiset ihmiset, yritykset ja eri maiden hallitukset ovat epäonnistuneet tämän omaisuuserän hoidossa. (Yle 2021.)

Tuotteiden, palveluiden ja järjestelmien ympäristövaikutusten laajempaa arviointityötä tarvitaan

Vihreällä yrittäjyydellä tarkoitetaan yritystoimintaa, joka tietoisesti käsittelee ympäristöön liittyvää tai yhteiskunnallista ongelmaa tai tarvetta toteuttamalla riskialttiita yritysideoita, joilla on myönteinen vaikutus ympäristöön ja on samanaikaisesti taloudellisesti kestävää. (OECD 2011, 24-25.)

Vihreällä yrittäjyydellä voidaan tarkoittaa myös luontoa kestävästi resurssinaan hyödyntäviä yrityksiä, jotka toimivat luonnontuotteisiin ja -palveluihin liittyvillä toimialoilla kuten luontomatkailu, luonnonkosmetiikka, luontoon pohjautuvat hyvinvointipalvelut, elintarvikkeiden ja juomien valmistus sekä tekstiileihin liittyvät innovaatiot. (Renfors & Ruoho 2020.)

Vihreät liiketoimintamahdollisuudet tarjoavat usein korkean arvonlisän tuotteita ja palveluita korkean kysynnän myötä. Vihreäksi yrittäjäksi voi myös muuttua muuttamalla omaa liiketoimintaa ekologisemmaksi. Vihreää yrittäjyyttä voidaan määritellä myös tuotannossa käytetyn teknologian mukaan millä tahansa talouden alalla tai yrityksen toimialan mukaan. (OECD 2011, 24-25.)

Vihreät pienyrittäjät hyötyisivät eniten rohkeiden liiketoimintamallien kehittämisestä. Esimerkkejä erilaisista malleista ovat mm. digitaaliset ja osuustoiminnalliset liiketoimintamallit, vuokraaminen ostamisen sijaan,

kierrätysmateriaalien tehokkaampi hyödyntäminen sekä erilaiset voittoa tavoittelevan ja yleishyödyllisen toiminnan yhdistelmät. (Renfors & Ruoho 2020.)

Tulevaisuuden vihreä yrittäjyys on ympäristö- ja yhteiskuntamyönteistä, uusiutuvaa sekä resurssien rajallisuuden huomioivaa liiketoimintaa. Jotta vihreää yrittäjyyttä syntyisi enemmän, tarvittaisiin tuotteiden, palveluiden ja järjestelmien ympäristövaikutusten laajempaa arviointityötä sekä muuta määrällistä tietoa hyödynnettäväksi ympäristöä koskevassa viestinnässä tai erilaisten ympäristösertifikaattien toteuttamisessa. (Renfors & Ruoho 2020.)

Vastuullisten ja vihreiden yrittäjien tulisikin tunnistaa alan erilaisia kehittymis- ja säästömahdollisuuksia sekä löytää uusia markkinoita ja markkinarakoja omalle vihreälle liiketoiminnalle. Juuri tähän he myös tarvitsisivat kohdennettua liiketoimintaosaamista.

Renfors & Ruohon (2020) mukaan kapea liiketoimintaosaaminen estää yrittäjiä jalostamasta innovatiivisia ideoita kannattavaksi ja kestäväksi liiketoiminnaksi sekä kysyntään vastaavaksi tuotetarjonnaksi. Kestävää kehitystä ja muita vihreitä arvoja ei ole integroitu osaksi liiketalouden koulutusta eikä luonnonvara- tai ympäristöalan koulutuksessa keskitytä syvälliseen liiketoiminnan kehittämiseen. Liiketoiminnan kehittäminen tulisi sitoa vahvasti ekologisesti kestävän kehityksen edistämiseen. Yrittäjyysosaamisella on keskeinen merkitys SeAMKissa. Yrittäjyys voi rakentua myös vihreiden ja kestävän kehityksen periaatteiden varaan. Tällöin yrittäjältä vaaditaan niitä tietoja ja taitoja, joita tarvitaan kestävän kehityksen periaatteiden nostamisessa yritystoiminnan keskiöön.

Opiskelijoiden kestävän kehityksen ja vihreän yrittäjyyden kompetenssien kehittymistä on tärkeää tukea

Digitalisaatiolla ja uusilla alustamalleilla on keskeinen asema vihreän yrittäjyyden pitkän aikavälin tavoitteilla. Myös meneillään oleva COVID-19- pandemia on lisännyt huomattavasti myös koulutusjärjestelmien modernisointitarpeita. Vihreän liiketoiminnan ja yrittäjyyden ajattelutapa on monimutkainen käsite, mutta siitä tulee aina vain tärkeämpää niin yritysten kuin kuluttajien päätöksenteossa, koska kysyntää on ja se kasvaa kokoajan. Tämän takia alan koulutukseen sekä tietoisuuden lisäämiseen pitää panostaa myös jatkossa. (Uvarova, Mavlutova & Atsaja 2021.)

Kestävässä, vastuullisessa tai vihreässä yrittäjyydessä yrittäjän tavoitteena on parantaa tai muuttaa ympäröivää maailmaa paremmaksi. Yrittäjyysosaaminen ei liity ainoastaan yrityksen perustamiseen vain taidoilla on merkitystä myös jokapäiväisessä työelämässä, jossa myös vastuullisen liiketoimintaosaamisen taidot korostuvat. Ammattikorkeakouluopetuksessa on tärkeää tukea opiskelijoiden kompetenssien kehittymistä kestävän kehityksen ja vihreän yrittäjyyden suhteen. SeAMK on tehnyt tässä jo hyvää työtä erityisesti opiskelijayrittäjyyden suhteen. Seinäjoen ammattikorkeakoulu on tällä hetkellä mukana Sedun koordinoimassa kolmivuotisessa ja kansainvälisessä Erasmus+ -hankkeessa (Sustainability-driven Entrepreneurship), jossa keskitytään yrittäjyyskykyjen ja kestävän kehityksen osaamisen nostamiseen.

Petra Sippola
KTT, yrittäjyyden lehtori
SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri

Lähteet:

OECD. 2011. Measuring Green Entrepreneurship. Saatavana: https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/9789264097711-4-en.pdf?expires=1612267085&id=id&accname=guest&checksum=174F070F55D1DD655461E12D18BEC09A

Uvarova, I., Mavlutova, I. & Atsaja D. 2021. Development of the green entrepreneurial mindset through modern enterpreneurship education. Saatavana: https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1755-1315/628/1/012034/pdf

Renfors, S. & Ruoho, J. 2020. Vihreä yrittäjyys kukoistaa liiketoimintaosaamista kasvattamalla. Saatavana: https://uasjournal.fi/katsaus/vihrea-yrittajyys/

Yle. 2021. Jättiraportti: Luonnolle tarvitaan hintalappu, koska taloutemme, elämämme ja hyvinvointimme on täysin riippuvainen luonnosta. Saatavana: https://yle.fi/uutiset/3-11768190